UIT DE SCHRIFT

Liefdedienst.

.... en begon de voeten der discipelen te wasschen, en af te drogen met den linnen doek, waarmede Hij omgord was.

Joh. 13:5.

Jezus heeft de Zijnen met Zijn lijden en sterven willen dienen.

Dat heeft Hij niet alleen, van meet af, zeer duidelijk gezegd: „Want ook de Zoon des Menschen is niet gekomen, om gedient te worden, maar om te dienen, en Zijn ziel te geven tot een rantsoen voor velen", Mark. 10:45, doch ook, bij den aanvang van Zijn lijden, op gelijke wijze getoond in de voetwassing Zijner discipelen.

Wij zeiden: op gelijke wijze; want de daad der voetwassching harmonieert met het woord, dat Jezus gebruikte voor Zijn dienen. Het is geen dienen als een slaaf, zonder eigen zeggenschap en wil; geen dienen in vereering, zooals we dat in gods- en eeredienst vinden; geen dienen om te verdienen; geen dienen als de liturg; geen dienen als de adjudant; maar het dienen in persoonlijke betrekking, in intieme verhouding, in de overgave der liefde, komt hier vooral in uit. Het is het woord, dat bij ons in den ambtsnaam van den diaken, en in de diakones, bewaard is gebleven. Jezus denkt aan den dienst der barmhartigheid; den dienst der liefde; den dienst der persoonlijke toewijding. Het woord werd oorspronkelijk gebruikt voor het aan tafel dienen, dat geschiedt in de intieme, huiselijke sfeer, door den vertrouwden bediende, of liever nog door de vrouw des huizes. Zoo gebruikt Jezus het, wel met terugslag op de voetwassching, in Luk. 22:27: „Ik ben in het midden van u, als een, die dient". In dit dienen volbrengt Jezus alles; tot het uiterste en nederigste werk der voetwassching toe; omdat Hij de Zijnen liefgehad heeft tot het einde, tot het uiterste, volledig. En niets was Hem te veel of te moeilijk, te gering of te smadelijk. Hij wascht de voeten der Zijnen, en droogt ze af. Zijn werk in Zijn dienen is volkomen.

Onder het aspect der liefde zet het Evangelie van Johannes heel het lijden en sterven van onzen Heere Jezus Christus. Als dienst komt het uit in het symbool der voetwassching, dat Jezus er hier Zelf allereerst van geeft. Dus is het lijden en sterven van Christus hier klaar geteekend als Zijn liefdedienst voor de Zijnen. En zoo moeten we dat dan ook allereerst gedenken.

Zijn liefde is het diep en ondoorgrondelijk geheim van Zijn lijden en sterven. Zijn liefde drong Hem tot Zijn dienst. Menschen hebben dat Hem niet aangedaan; Judas niet; en de Joden niet; en de Romeinen niet; en wij niet; maar Zijn onpeilbare liefde heeft dat zelf op Zich genomen. Niets anders dan Zijn liefde, tenzij ge daar aan toe wilt voegen: Zijn liefde-tot-het-einde; Zijn volmaakte liefde; Zijn volkomen liefde; Zijn allesvolbrengende liefde; tot den dood, ja, tot den dood des kruises.

Liefdedienst voor de Zijnen...., dàt was het lijden en sterven van Christus. Liefdedienst tot het einde, omdat Zijn liefde tot het einde was. Liefdedienst, waarin Hij alles gaf; Zijn lichaam, Zijn ziel, Zijn bloed, Zijn leven, Zijn geest, Zichzelf, geheel. Volkomen overgave. Zooals alleen liefde geven kan. Alles voor anderen. Voor de Zijnen, die in de wereld waren, en die Hij liefgehad heeft tot het einde.

Liefdedienst, die geen grond vond in ons. Wij waren zondaren. Wij maken het alleen maar moeilijk. Wij zijn het niet waardig. Veel minder nog kunnen we er eenig recht op doen gelden. Wij waren hatelijk en elkander hatende; en het bedenken des vleesches is vijandschap tegen God. Het is louter liefde-dienst.

Liefdedienst, niet als oogenblikkelijke opwelling, of als een zeker gevoel, dat de menschen ook al liefde noemen; maar liefde van eeuwigheid; in den tijd der oude bedeeling reeds wonderbaar betoond. Als het volk opstandig is, en murmureert, God verzoekt en met den Heere twist, in Massa en Meriba, staat God voor het aangezicht van Mozes bij den rotssteen, als een, die dient, en water, en het leven geeft; en de steenrots was Christus, Ex. 17:6; 1 Kor. 10:4.

Nu zouden we hier nog aan toe kunnen voegen, dat dit vrijwillige liefdedienst was; maar eigenlijk spreekt dit vanzelf, en is vrijwillige liefdedienst een tautologie: gedwongen liefde of verplichte liefde of slaafsche liefde is geen echte liefde; liefdedienst in echten zin is altijd vrijwillig. En toch schuwen we de overtolligheid in de uitdrukking „vrijwillige liefdedienst" niet, omdat we daarmee afzonderlijk en nadrukkelijk de aandacht vragen voor het vrijwillige, dat hier van zoo hooge beteekenis is, en dat ook in de inleiding tot de geschiedenis van de voetwassching, v. 2—3, aangewezen wordt.

Jezus begon de voeten der discipelen te wasschen, toen ze aan tafel zaten. Hij was in het midden van hen, als een die aanzat, maar wilde in hun midden zijn als een, die dient. Daarom stond Hij op van het avondmaal, en legde Zijn kleederen af, en, nemende een linnen doek, omgordde Zichzelf, goot water in het bekken, en begon de voeten der Zijnen te wasschen. Juist zoo kwam het vrijwillige van Zijn handeling, die Zijn lijden en sterven symboliseerde, duidelijk uit. Hij zat met hen aan, maar nam de dienstknechtsgestalte onder hen aan, en vernederde Zichzelf voor hen. Hij had het recht aan te zitten met hen, maar vernederde Zichzelf vrijwillig tot den slavendienst onder hen.

Dit deed Hij, toen de duivel in Judas' hart gegeven had, dat hij Hem verraden zou. Hij wist wat Hem Zijn vernedering kosten zou. Hij zou met Satan te doen krijgen, en met de lafhartige boosheid der menschen. Hij zou hoon en spot, versmading en verachting, bange worsteling en ruw geweld ontmoeten. En in dat alles zou Hij de vloek en toorn Gods tegen de zonde van het gansche menschelijke geslacht dragen. Hij wist dit alles; en toch stond Hij op, en verliet de plaats van aanzittende, en werd als een, die dient.

Hij deed dit, terwijl Hij Zich bewust was, dat Hij het niet behoefde te doen. Hij wist, dat de Vader Hem alle dingen in de handen gegeven had, en dat Hij van God uitgegaan was, en tot God heenging. Het was niet Zijn lot. Het was geen noodzaak voor Hem. Hier was geen onvermijdelijkheid. Hij was niet in de handen der menschen, maar zij waren allen, integendeel, in Zijn handen. Hij kon doen wat Hij wilde. Hij was aller Heer en Meester. Hij had de heerschappij. Hij was de Zoon. Hij behoefde niet te dienen. Hij kon gebieden (Matth. 26:53). Hij kwam van God, en kon elk oogenblik weerkeeren tot God. Hij behoefde niet te lijden noch te sterven. En toch stond Hij op, en wilde dienen.

Alles stond Hem klaar voor oogen. Hij wist tenvolle wat Hij deed. Hij overzag alle dingen. Hij was Zichzelf volbewust. Niets werd door Hem verdrongen. Zóó stond Hij op, en nam de dienstknechtsgestalte aan, en verrichtte het dienstwerk. En zóó kwam het uit, dat Zijn lijden en sterven Zijn volkomen vrijwillige liefdedienst zou zijn voor de Zijnen. Dienen in den volsten zin des woords; in volkomen liefde; in liefde tot het einde; in volle vrijheid der liefde.

Nu zien we de voetwassching niet als voorbeeld voor ons, maar staan bij haar stil alleen als zinnebeeld van Zijn lijden en sterven, dat ons getoond werd als Zijn volkomen, vrijwillige liefdedienst voor de Zijnen. Dan beseffen we, dat we in dat lijden en sterven niet allereerst onze zaligheid, maar Zijn liefde hebben te gedenken. Dan moeten we dát vóór alles geloovig aannemen: want liefde wil ontvangen en genoten worden. Dan weren we dat niet af, en laten Jezus niet met al Zijn liefde staan. We gaan daar niet, in onverstand, over praten. Gedenk aan Petrus bij de voetwassching. Maar we ontvangen Zijn liefde, vol dankbaarheid en vreugde, met blijdschap en zaligheid, en we erkennen Hem, en belijden Hem, en aanbidden Hem in de grootheid Zijner liefde en de heerlijkheid van Zijn liefdedienst. En Zijn lijden en sterven wordt ons wonderbaar. We raken er nooit over uitgedacht. Hij zal ook in den hemel voor ons nog zijn: het Lam, dat geslacht is. En Zijn troon zal daarin zijn: de troon Gods en des Lams, en wij zullen Hem dienen in alle eeuwigheid.

E. V. A. R.

KERKELIJK LEVEN

Over Prof. Schilder in Amerika.

Via „The Standard-Bulletin" van 17 Febr. j.l. nemen wij uit „De Hollandsche Amerikaan" van 10 Febr. d.a.v. over: „Wij hoorden gisterenavond dezen Nederlandschen en Gereformeerden theoloog en redenaar in het kerkgebouw der Tweede Chr. Geref. Kerk van North Westnedge avenue, waar hij voor een aandachtig gehoor en in een welgevulde kerk optrad, en sprak over "Geloof en Mystiek".

Vraagt men naar onzen indruk van den man en zijn woord, dan zouden wij willen aanteekenen in de eerste plaats, dat des professors verschijning gewoon en eenvoudig is, en niets van dat stedelijk „deftigs" heeft, dat soms in "oud-Nederlandsche" geleerde overkomelingen wordt opgemerkt, of hier van hen wordt verwacht.

Daarentegen was zijn rede naar vorm en inhoud beide schoon, boeiend, leerzaam, en in elk opzicht, — en gelijk de pastor loci naar waarheid aan het einde der samenkomst dankend aangaf —, in den goeden zin des woords, stichtend!

De in deze dagen in kerkelijke persorganen en halfclericale bladen hier te land veel besproken en ook wel kwalijk beoordeelde man, bracht in mooi gepolijst en heerlijk Nederlandsch, en in bewonder(en)swaardige regelmaat en volgorde, nieuwe dingen voort uit den ouden schat des Woords en des harten, waarnaar te hooren bijna anderhalf uur lang en weg te bergen in de schatkamer van ons denken en gevoelen, ons een waar festijn was".

In „The Banner" van 16 Febr. l.l. schrijft Ds J. J. Steigenga van Grand Rapids: „Sprekende van Dr Schilder kunnen wij zeggen, dat Jeruzalem geheel in beweging is betreffende de moole lezingen en preeken, die hij in verschillende kerken van de stad gehouden heeft. Groote menigten drongen zich samen om dezen grooten Godsman te hooren en veel samenspreking volgde. Blijvende resultaten kunnen slechts geregistreerd worden nadat de atmosfeer helder wordt. Wij wenschen den Doctor geluk op zijn reis in de toekomst".

En Ds L. van Laar van Holland, Michigan, schrijft in datzelfde nummer van „The Banner": „Het voornaame kerknieuws in deze buurt wordt gevonden in het recente bezoek, dat Prof. Dr K. Schilder aan onze gemeente bracht. Dr Schilder vertoefde vier dagen onder ons, van 10 tot 14 Febr. Gedurende dien tijd hield hij twee openbare lezingen in Holland, en preekte hij tweemaal op den Zondag, eens in Graafschap en eens in Central Avenue. Een gehoor zoo groot als de ruimte bevatten kon, begroette hem telkens. Behalve zijn openbaar optreden, hadden de predikanten uit deze omstreken, ingesloten de twee van Zeeland, eene namiddagsamenkomst met den doctor, gevolgd door een souper in de Warm Friend Tavern. Wij vertrouwen de gevoelens van den geheelen predikantenkring van deze buurt, en ook van honderden van onze menschen van hier uit te drukken, wanneer wij uitspreken, dat Prof. Schilder's verblijf onder ons een aangenaam verblijf was. Hij liet bij ons den indruk achter van een eminent, schitterend, Gereformeerd theoloog, en tegelijk een nederig, en daarom groot, man Gods. Daar is een frischheid en oorspronkelijkheid in de manier, waarop de professor zich uitdrukt, hetwelk hem kenmerkt niet alleen als een onbevreesden Gereformeerden denker, maar hetwelk terzelfden tijd ook stimuleerend is voor degenen, die het voorrecht hebben hem te hooren. Zijn verblijf onder ons is een zegen geweest voor onze kerk. Het verrijkte ons geestelijk en verdiepte onze waardeering van onze gemeenschappelijke Gereformeerde erfenis. Dank, doctor, voor uw inspireerend bezoek. Moge onze God u bewaren en zegenen op uw verdere reizen en op den bestemden tijd u weer veilig thuis brengen".

S. GREIJDANUS.

Een Afrikaansch oordeel over onze kerkrechtelijke geschillen.

In Die Kerkblad handelt de hoofdredacteur, Ds J. V. Coetzee, reeds geruimen tijd over Kerklike mag. In het laatste artikel, in het nummer van 1 Febr. j.l., schrijft hij over de tegenwoordige geschillen op kerkrechtelijk gebied onder ons. Hij zegt daar o.m.: „Die voorstanders van die „nuwe kerkreg" het hulleself meestal beroep op die gezag van beoefenaars van die kerkreg in die 16e en 17e eeu asook op sekere historiese voorbeelde uit die geskiedenis van die geref. kerke. Die teëstanders het beweer o.a., dat ons kerkorde die akte is van kerklike saamlewing voor die kerke wat met mekaar 'n kerkverband afgesluit het en dat ons Kerkorde nie weet van sodanige magte wat aan meerdere vergaderings toekom nie.

Na alles wat ons gesê het, kan ons miskien nou die regte kyk kry op die vraagstukke wat in hierdie polemiek in die geding is."

Ds Coetzee vervolgt dan: „Dit is nie moeilik om uit die geskiedenis voorbeelden aan te haal om daarmee te bewijs, dat meerdere vergaderings soms maatreels geneem het wat heeltemal 'n eksepsionele karakter gedra het en nie in die kerkorde deur die gesamentlike kerke as die gewone, ordelike weg van kerklike regsbedeling vasgelê is nie. Dis ook nie moeilik om met sulke voorbeelde uit de geskiedenis van die Geref. Kerke aan te toon dat meerdere kerklike vergaderings beskou het dat hulle die reg besit om sodanige eksepsionele maatreels te neem.

Dis ook nie moeilik om aan te toon, dat geref. canonici, soos Voetius, Hoornbeek, e.a. in hulle geskrifte betoog het dat, ingeval van wanbestuur of onmag, meerdere vergaderings die reg besit om maatreels te neem wat ver bokant die gewone, ordelike weg van die kerkorde uitgaan.

En in soverre as wat voorstanders van die „nuwe kerkreg" hulleself beroep op hierdie historiese voorbeelde en op geskrifte van geref. canonici uit vroeëre eeue is hulle heeltemal reg. So het meerdere vergaderings soms gehandel, as hulle die mag had om sulke maatreels te neem en deur te sit. Daardie voorbeelde bewys ook dat hulle selfs gebruik gemaakt het van die sterk arm van die wêreldlike owerheid, wanneer die homself daartoe geleen het, om soms sekere eksepsionele maatreels toegepas te kry."

Hiertegenover stelt de geachte Schrijver dan verder: „Maar van die ander kant, as teëstanders van die „nuwe kerkreg" beweer dat die kerkorde nie zulke eksepsionele maatreels kan nie en nie aan meerdere vergaderings zulke magsbevoegdhede toeken nie as die waarop voorstanders die nadruk lê, dan is hulle ook heeltemaal reg. Die kerkorde maak geen melding van sodanige regte en magsbevoegdhede van meerdere vergaderings nie. Uiteraard kan dit ook nie, omdat die kerkorde juis deur die samverbonde Kerke voorgestel is om die gewone, ordelike prosedure in kerkelike gedinge vas te lê. En die kerkorde kan nie voorschrifte bevat oor watter eksepsionele